Малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэе!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-ай Верховно Совет ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Городской орган

Сентябриин 15 1942 он ВТОРНИК № 219 (4031)

СЭН 15 МҮНГЭН

„Сентябрь соо август һарынхиһаа үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй, тиихэтэй хамта, намарай ба үбэлэй сагуудта ажаүйлэдбэриингөө темпые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бэлэдхэхэ шухала“.

(„Правда“).

МАЛАА ДУЛААН БАЙРА БА ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛЭЭР ХАНГАХА

Олон мянган колхозно малшад болбол фронтдо ба түрүндөө мяха тоно болон арһа нооно элбэг өхөөр үгэжэ байхын түлөө үнэн зоригоо табижа ородосотой һайнаар сүдэлмэрилнэд. Хонишод ба үхэршод, моришод ба гахайшад айхабтар өхэ харюусалгатай хүдэлмэри хэжэ байнаа хүсэд мадержэ, адуу малайнгаа тоо толгойе олон болгохо пушаа өхэшэг ажаа бүтээһэн байха юм. Фермэнүүд дээрэхи малнуудай тоо толгойнь үдэр саг үнгэрхэ бүри улам олон болоно.

«Колхозуудта ба совхозуудта залуу малнуудые хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ ба адуу малай тоо толгойе олошоруулан үсхэхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо ВКП(б)-гэй Центральна Комитет ба Совозна Совнарком болбол **колхоз бүхэндэ хамтынгаа малые таатай зохид байра байдалаар хангаха** тухай эрилтэ нэһэн байна. Партиг ба правительствын табиһан шухала зориглые түрүү артельнүүд һайнаар дүүргэжэ байнад.

Түрүү колхозууд болбол дайнай үеын бэрхэшээлүүдые торон тогтонгүйгөөр малай байранууды шэнэөр бариһан байха. «Социалистическэ Бурят-Монголой танкова колоннын» нэрэмжэтэ Улаан Түгые абаһан Селэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ артель энэ зун нэгэ типовой морилтой байрые шэнэөр бэрихаһаа гаргна, эссонь хүсэд һайн түхеэрэлтэ хажэ ба электрическэ гэрэл оруулжа дүүргэбэ. Баһа Кабанскын аймагай колхозууд фермэнүүдэйнгээ малда хэрэглэдэгсэд 13 байра шэнэөр барижа бүтээбэ

Гэбэшье адуу малаа нулаан ба һаруул байра байдалаар хангахта тухай ородолго нютаг бүхэндэ гаргагдажа байна гэжэ хэлэхын аргагүй. Зайграйн аймагта бүхы малнуудайнь ородоо 20 процентнь дулаан байраар хангагданхай. Тиимэ байбашье, нэнцэхи партийна советскэ ба газартаряалангай органнуудэ экономическэ берилга хэхэ тухай эрдэмтэнүүд ородсохын орондо нобшо назагай зан таргажа, юушые хөөцүй байна. Гэхэ аргаар адуу малаа тобшор тарганаар ондо оруулхын тулада түбхын түрүүндэ таатай зохид дулаан байра бэлдэхэ хэрэгтэй гэжэ мүнөө колхозник бүхэн мэдэхэ болонхой. Үбэлэ тэжээл хэдышье элбэг байгаа һаа дулаан байра байдал тухеэрөөгүй хадаа үхэр малаа үбэлэй хүйтэндэ даарууулжа тураахта муудуулхаһаа гадна, үбэдхөөжэ үхүүлэхшье ушаршуд олон үзэгдэнэг. Недондо Хорвин аймагай колхозууд малай үбэлжэлтэдэ даг муугаар бэлэдхэһэн ушарһаа хэдэн олон толгой нарай ба томо малнуудые гарэада оруулаа нан.

Зарим нэгэн колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй нобшо муу байһан нэрэһэ үхэр малынь хорохо ушар илангаяа мүнөө дайнай үеын эрхэ байдалда яабашье тэсэшэгүй. Энэ орондомнай тогтоодоод байһан шэрүүн хатуу сагта **нэгэшье толгой тугал гү, али унага, хурьга гү, али эшэгэ ба поршоонхо үхүүлхэ гэзэшэ тарганайнгаа ургасые газһэндэл адли гүрэнэй ба колхозой интересэ харша ябадал болохо** гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Хамтынгаа һүрэгые тарган һайнаар ондо оруулхын тулада малай байра байдалые таатай зохидоор түхеэрхэ шухала. Энэ хэрэгтэ түргэн аргаар барилга хэхэ, тус хүдэлмэридэ колхозникуудые олоор гаргажа хүдэлгэхэ тухай анхаралаа табиха болоно.

Үбэлэй сагта үхэр малнай зунайхиһаа өөшье шулуугүй продукци үгэжэ шадаха. Зүгөөр энэ зорилгые шийдхэхын тулада үбэлжэлдэ архим һайнаар бэлэдхэхэ болоно. Дулаан байра түхеэрхын хажуугаар үбһэ тэжээл дутамагүй өхөөр бэлэдхэхэ тухай анхараха шухала. Ушар нимэһэ колхоз бүхэндэ үбһэ сабшаха хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдэ дүүргэхэ эрилтэ табигдана. Дайнай үедэ дэнгэрэгдэхөө байгаа эзэ үбэл бүхы малнай бүлүүн тэжээлөөр хүсэд хангагданхай байха ёһотой. Мүнөө жэлдэ үбһэнэй хүдэлмэри удда удыншиһаа жэшээгүй һайнаар абуулагдана. Зүгөөр гол мал ажалтай аймагуудта үбһэ хурилга хангалтагүйгөөр үнгэрхэ байна гэжэ нэмэдэлхэ нэрэтэй. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр болбол үбһэ сабшаха тусэбөө дүүргэгүй аад сабшалангаа үрижэ байнан үшарнуудэ үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ артелиин түрүүлэгшэ Санинов гэгшэ фермынгөө малда үбһэ сабшаха тусэбэйнгөө дүрбэнэйнь нэгэ хубиешье дүүргэгдүй байһан аад, сабшалангаа Райпотребсоюзда бухалшалхаар үгэжэ ба зарим участок дээрээ үхэр малаа бэлшөөжэ байна. Энэ хадаа гэмтэ ябадал мүн гэжэ хэлшье мадалэ байна.

Үбһэ тэжээл элбэг өхөөр бэлдэхын хажуугаар тэрөөние шадамар һайнаар тон гамтайгаар гаргашалха шухала. Үнгэрөгшэ жэлнүүлтэ зарим артельнүүд хадуун намарһаа эхилээд үбһэ тэжээлэ хайша хамаанүйгөөр гаргашалаад, хабар болоходо малдаа эдоулхэ тэжээлүүй боложо, тэдэнние угаа өхөөр пураадаг ба үхүүлдэг байгаа. Мүнөө жэлдэ биденэй үбһэ һолсомын килограмм бүхэнние тоз наринаар гаргашалха, тоо бүридхэл хэхэ, календарна тусэбэй ёһоор гаргашалха ёһотойбди. Тиигхын хажуугаар тон нарин сахюул харуул табиха хэрэгтэй. Нүхэд колхозно малшад, бүгдөөрөө үбэлжэлдэ һайнаар бэлдэхэх тухай анхаралаа табиха саг тулаа!

Хүдөө нютагай партийна организаци ба колхозуудай правлени болбол мүнөөдөр тарга хуряалта дээрэ сэрэгэй темп туйлахын хажуугаар малай үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар эмхидхэхэ ёһотой. Энэ хадаа нэгэшье үдэр удааруулжа болохогүй шухала зорилго мүн. Энэ хадаа адуу малаа тобшор тарганаар ондо оруулха ябадалые хангаха болоно.

АДУУ МАЛАА АТАР ТАРГАНААР ОНДО ОРУУЛХА!

* * *

Нэгэтэ зунай үглөөгүүр...

Энэ үглөөгүүр дуулим дулаахан байгаа бэлэй. Бүри үүсэгэлдэр үдэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой членнүүд үглөөдөр баяртай ушараа болотохнь тоже нуулаад, хараахы һүнэйн тэнгэриие тулдаан ядажа үглөөгүүр болгоһон байгаа. № 1 бригада дээрэ ерэхэдэмнай августын ыхтан нарин һаяхан хадын самаһаа булгайжа байгаа һэн. Тэндэ нүгөө эсэ хүхюун сэнгэлиг шарайтай байба.

Энэ үдэр республикын эрхим колхозуудай нэгэн болохо Тельманэй нэрэмжэтэ артель фронтдо туһалжа һайнаар судалэмэрилһэнэйнгөө түлөө «Социалистическэ Бурят-Монгол» гэжэ танкова колоннын нэрэмжэтэ дайжуулгын Улаан Түгые абаһан байгаа. Тус колхозойхид мүнөө жэлдэ хамтынгаа һүрэгые олошоруулан үсхэжэ ба үбһэ-тарганай хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар абуулжа байһанайнгаа түлөө энэ хүндэтэ хайрада хүртэхэ эрхэ олобо гэшэ.

БМАССР-эй Наркомземэй политсекторай начальник нухэр **И. Б. Борсоевой** тус Улаан Түгые барюулхаар ерэдүрэн колхозниууд барандаа жагсаалда гаргад энэ дайшалхы Түгые сэрэгэй янзаар үгтан абаба. Эндэ колхозойнь духовой оркестр пролетарска гимн татана.

— Нухэд колхозниууд! Таанар сэрэгэй үеын байцалда имагта һайнаар хүдэлмэрилжэ тарга талка өхөөр үрүүлха ба һүн нобо элбэг болгохын түлөө һайнаар хүдэлмэрилһэн байнад. Тиимэһээ республикын правительство ба ВКП(б)-гэй Обкомой даалгабаряар би энэ **«Социалистическэ Бурят-Монгол»** гэжэ танкова колоннын нэрэмжэтэ дайшалхы Улаан Түгые талнай колхоздо барюулхаа ерэбэб! —гэжэ нухэр Борсоев хэлэбэ.

Тиихэнь колхозой түрүүлэгшын ородогшо **Дашинимэ Чимитов** болбол харюу үгэ нэлэхэдэ: —

—Биденэр энэ дайшалхы Улаан Түгые абаад байхадаа өнөөнэһээ хойшо улам һайнаар судалэмэрилжэ, малаа олон болгожо, үсхэхэ ба үбһэ тарганай хүдэлмэриие саг болзор соонь дүүргэхэбди. Сэрэгэй үедэ үүрүүлһан тарганаа зааншье гэлтэгүйгөөр үрүүлжэ абахын хажуугаар адуу малаа һайнаар үбэлжүүлхэ тухай манай колхозниууд үнэн зориг табижа хүдэлмэрилхэнь дабтай—гэбэ.

Колхозой парторганизацийн секретарь нүхэр **Шагдар Алешеев** болбол дайшалхы туг абаһантай дашарамдуулан нэдэн олон үнэгнүүдые абаха байнабди гэжэ колхозниууд үдэмнэбээ мэдүүлһэн байха юм.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид бухинджажа ябаһан тухибүүрһээ өхилэн бүүрэл сагаан толгойтой үбэд хүртэрээ ершэтэй шангаар хүдэлмэрилэнэд. Тэдэнэр надаа дайнай үеын бэрхшээлүүдые торон тогтонгүйгөөр яһала өхэ ажал бүтээжэ байнад. Энэ нүн нэгэ типовой морилтой байра шэнэөр барюһан байха юм. Тэндэ үдэр малынь ба сонин ямаадынь хэдэн олон дулаан ба һаруул байранууддаар хангагданхай. Адуу малаа үбһэ тэжээл элбэг өхөөр бэлдэхын түлөө бүхы колхозниууд хэдалан ба сабшалан дээрээ өсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилбэ.

Тельманэй нэрэмжэтэ артель тус Улаан Түг абажа энэнэһээ хойшо бүри ершэмтэйгөөр хүдэлмэрилхөөр зоригжонхой.

В. ПЕТРОВ.

Жаргалянта.

Анхаралаа табинагүй

Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ артель болбол энэнэй үдэр эхэлнүүдэ адуу малаа үбһэ тэжээл нуугаар бэлдэхэһэн дээрэһээ хадын олон толгой үхүүлжэ гарза гайда ородог һэн.

Теэд мүнөө жэлдэшье тус артелиин правлени үбһэ тэжээл элбэг өхөөр бэлдэхэ тухай анхаралаа табинагүй, удда мэтэ нобшо муугаар хүдэлмэрилнэ. Тус артель мүнөө жэлдэ адуу малаа тарганһайнаар ондо оруулахын тулада 49.000 центнер үбһэ бэлдэхэ тусэбтэй байһан аад, энэнние дүүргэхын түлөө тэмсэл ябуулнагүй. Тэндэ сабшалан хадалгынь яһала һайн байһан нуда үбһэ тэжээл бэлдэхэ тусэбөө дүүргэхэ хүсэд ергэгай байгаа. Теэд тэрэ элбэг өхэ сабшалангай ургасые хүсэд һайнаар суглуулжа абаха тухай заашье ородолго гаргагүй.

Мүнөө үедэ Молотовой нэрэмжэтэ артель ородоо 11.000 центнер үбһэ бэлдэд байна. Тиимэ байбашье артелиин правлени болбол сабшаһан газар дээрэ бухалшалхые Райпотребсоюзда үгэһэн байха юм. Һаяхан сентябриин 6-ай үдэр эндэ сабшалан дээрэнь 200 тухай үхэр бүхэли үдэр соо бэлшэжэ ябаба.

Молотовой нэрэмжэтэ артелиин членнүүд энэнэй үдэр жэлнүүдтэ үбһэ тэжээлөөр цутамаг дээрэһээ үхэр малаа үхүүлдэг байһанаа һаяжа, сабшалан дээрэхи ургасыга зааншье үрилгэ гэлтэгүйгөөр суглуулжа абаха тухай анхаралаа табиха зэргэтэй.

Д. БАДМАЕВ.

Советскэ Информбюроһоо

Сентябриин 11-эй үдэшын мэдээсэл

Сентябриин 11-эй түрүүндэ манай сэрэгүүд **Сталинградһаа** барууталаар ба баруун-урдуур, **Моздогой** ородоодо ба тэрэшэлэн **Синявиный** ородоохи фронтын **Волховско** участок дээрэ дайсантай хүсэд шанга байлдаанууды хэбэ. Олон үдэрэй хатуу шанга байлдаанууды хэһэнэйнгөө һүүлээр манай сэрэгүүд **Новороссийск** городоо орхёо.

* * *

Сентябриин 10-да манай авиацийн частнууд фронтын эдэб участогуудэ дээрэ 15 немецкэ танк ба бронемашина, сэрэгүүдые ба ашаа тээһэн 200 хүүтэр автомашина, һоно хэрэгсэлнүүдые тээһэн 30 гаран повозко үгы хэһэн ну, али гэмтээһэн, полевой ба зенитно артиллериин 8 батарейн буулгаа даган һалгааһан, һомо хэрэгсэлтэй 4 склад ба горючитай 3 склад тэһэлһэн, дайсанай 2 батальон хүүтэр ябган сэрэгүүд ба эскадрон морин сэрэгүүдые тарган сохиһон ба зарымынь үгы хэһэн байна.

* * *

Сталинградһаа баруун-урдуур манай сэрэгүүд немецко-фашистска сэрэгүүдтэй хатуу шанга байлдаанууды хэбэ. Н-скэ частиин болбол дайсанай хэдэн атакые бухарюса сохёод, контратакада ороо, немецкэ түрүүшынь позицида хүүтэр гэдэргэнь сохёо. Байлдаанай болоһон газар дээрэ дайсанай 240 үдхөөр ба галдагдаһан 3 немецкэ танк үлдэһэн байна.

* * *

Моздогой ородоо манай сэрэгүүд уһан рубежэй урда эрьеэр гаталан гарахан дайсанай бүлгэлгэтэй байлдаа хэлэ үргэлжэлүүлһээр. Энэ участок дээрэ 5 үдэр соо болоһон байлдаанууда 2.000 гаран немецкэ солдат ба офицер үгы хэлэһэн, дайсанай 90 гаран танк бутаа сохигдоһон ба галдагдаһан байха юм.

* * *

Баруун фронтын нэгэ участок дээрэ манай сэрэгүүд бүрэзэгүүлэгдэмэл хэдэн пунктые эзэлэе. Н-скэ частиин боецүүд, батальон немецкэ ябган сэрэгые бутаа сохиһо. Алагдаһан гитлеровецүүдэй дундэ 129-дэхи немецкэ ябган сэрэгэй дивизийн 430-дахи полкын командир ба мүн тэрэ полкын 1-дэхи батальоной командир байбэ. Нүгөө нэгэ участок дээрэ манай подразделениүүд добтолгото байлдаанууда үдэ 2 танк бутаа сохиһо, 500 гаран немецкэ солдат ба офицерые үгы хэбэ.

* * *

Смоленскын ородоохи фронтын Волховско участок дээрэ манай сэрэгүүд дайсаниие атаковалжа, хэдэн һүүрин газарые эзэлэн, трофей булаан абаһан ба олзуудые пленде абаһан байха юм. Дайсан болбол түрүүшынгээ байдалые һэргэхые һэдэжэ, контратака хэбэ. Дайсанай бүхы контратакануудые өөдөтэнь өхэ гэлтэтэйгөөр сухариса сохигдоо. Гаргахан энэ байдаанай эсэстэ манай частнууд 26 немецкэ танк үгы хэһэн байна.

* * *

46-дахи венгерскэ ябган сэрэгэй полкоо пленде абтаһан солдат Ференц Рихович гэгшэ тиигэжэ гэнэнэ: «Манай часть ородуудта атаковалагдажа гэдэргэ сухариһан юм. Биденэр 200 гаран солдат ба офицеруудаа гээгдэбди. Немецүүд сухарижа ябаа венгерчүүдые хайра гэмтүйгөөр пулеметоор буудан алаба. Биденэр хоёр тээһэ буудуулжа байхадаа пленде орохо гэжэ шийдэбди. Венгерскэ армиин эдеэ хоол тон муу. Сүүдхэлэ 150—200 граммыа өхэ хиллеэгэ үгэнэ. Биденэртэй хамта байһан немецкэ солдадуудэ дүүр һайнаар хангагдадаг байна. Нахаан биденэртэ немецкэ командованиин приказ сонсохоһон байгаа. Тус приказ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Немецкэ солдатта гэмэрһэн цураа гутаһалгайнь хэрэгтэй. Дуртаа гутаха ябадалые гаргаа һаа боосо алагдаха. Зүгөөр 150—200 граммыа өхэ хиллеэгэ хэншье ябахагүй гэжэ бултадаа мэдэхэ ёһотой».

* * *

Гаммельбургска лагерьта советскэ боецүүд ба немецүүдэй эзэмдэһэн районуудаа абаалгаһан гражданинуудай ажабайдал тухай мэдээнүүд абтаа. Тус лагерьта 4.000 шахуу хүн байдаг юм. Тэдэнэрэй олонхидынь немецүүдэй эзэмдэһэн город ба тосхонуудай ажаһуугшад мүн. Немецүүд тодэнэрһээ һайн гутал түбсаһыень абаад, муу һандаршаһан юумэнүүдые түгээ. Лагерийн захиргаа ба харуул хадаа советскэ хүнүүдтэ маша хандаһанаа дороо хандана. Хаагдаһан хүүгүүдые немецкэ помещикүүдэй поминүүд дээрэ сүүгхэдэ 16 час хүдэлмэрилхөөр болгоно, пүүтта хүдэлмэ, поноо тэрэхые бэлгэлэ. Лагерь соо хүнэр хүндэ хүдэлмэрилһээ ба тамшаалһаа болоо соо түүр бүрэ хэрэгтэй хэдэн арбаадаараа дүхэнэ.

Малаа тобшор тарганаар үбэлжүүлхэ

Дайнай үеын эрхэ байдалда мал ажалаа нутгээгөө, Улаан Армидаа ба ородоо тоно, брынзэ, мяха, нооно, үндэгэ, арһа ба бусад зүйлнүүдые элбэг дэлбэгөөр үгэхэ ябадал угаа өхэ удхагай байна.

«Колхозуудта залуу малнуудые түлжүүлхэ ба адуу малай тоо толгойе олошоруулха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй шүүхэтэ тогтоол болбол биденэй үмэнэ айхабтар харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Хамтынгаа һүрэгүүдэй тоо толгойе олошоруулхын түлөө тэмсэхэ ябадал болбол энэ малнуудай һубайрда ба лутуугаар түрөхэ болон үхэр малнуудые хюдаха ябадалые зогсоохо тушаа парторганизациинуудэ ба колхозуудэ айхабтар өхэ хүдэлмэри ябуулхые эринэ. Дайнай үедэ үхэр малые алаха ба хулаалдаха ябадалые хориһон законо гарааһанаа хойшо республикын бүхы аймагуудта шахуу үхэр малаа хюдаха ба үрихэ ябадал зогсонхой. Зүгөөр Заиграйн, Хэжэнгын Хорвин аймагуудта адуу малай үхэхэ ябадал ашгүүт һара хүртэр үргэлжэлөөр байгаа.

Партийна, советскэ газартаряалангай органнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ба специалистнуудай болон колхозниууудай бүгэдын мэдэһээр үхэр малай үхэжэ хорожо байһан гол шалгатаснь болбол тэдэнние муугаар ондо оруулһан ушар дээрэһээ болоно. Үбэлжэлгые муугаар үнгэргэһэн дээрэһээ колхозууд айхабтар өхэ гарза гайда ородог. Яахаараб гэхадэ: үхэр малынь турадаг, һү багатай болодог, томо ба жэжэ малынь олоорох дүхэдэг, эхэ малнуудынь һубайрдаг байха юм. Үнгэрэгшэ 1941—42 онуудай үбэл хамаг бүхы малаа дулаан байраар хангажа шадаагүй ба үбһэ тэжээлээр дутамаг байһан нэрэһээ нилээд олон толгой мал хороло болоо һэл. Жэшээлхэдэ, Закаменай аймагай Улегшэнэй совхозой «Майн 1» артельдэ үбэлжэлгын турша соо бүхы малайнь 12 процент, Селэнгын аймагай Тамчын совхозой «Социализм» колхоздо хони ямаадайнь 10 процент хоробо.

Дурсагдаһан колхозуудай хүүгэлбэриилэгшэд болбол үнгэрэгшэ үбэл хэлэлгүй муугаар хүдэлмэрилһэнэй эсэстэ колхоздоо өхэшэг гарза ушаруулаа, тиигэдэнь аймагайнь организациинуудэ оттошье обеороогүй мэтэ ойол назагайгаар һуужа байба. Тиимэһээ недондо гараһан энэ эндүүтүүдые мүнөө жэлдэ дахяад давтахагүйнь тулада гэхэ гү, али мүнөө сэрэгэй үеын үбэлжэлгэдэ нэгэшье толгой мал дүүгүлхэгүйнь тулада юу хэхэ хэрэгтэйб?

Түбхын түрүүнэ ВКП(б)-гэй Айкомуудэ, колхозуудай өхин партийна организациинуудэ, эсоветскэ-специалистнуудэ болбол ерэхэ үбэл адуу малаа тобшор тарганаар ондо оруулха гэшэ айхабтар шухала удхагай байнэ гэжэ колхозник бүхэндэ ойлгуулха хэрэгтэй. Хорвин он ба үхэршэнэй, пастугуудэ ба малшадай хэжэ байһан ажал хэдаа мүн лэ оборонно удхагай байха юм, ушарынь хадаа дулаан катанка, баарыя, дагэл ба малгай болбол үбэлэй сагта фронт дээрэ ябаһан боецтэ буу зэбсэгнээ лутуугүй шухала хэрэгтэй. Тиигэ ерэхэ үбэл адуу малаа һайнаар ондо оруулхын тулада аймагуудай ба колхозуудай хүүгэлбэриилэгшэд хамтынгаа һүрэнтэ дулаан байра ба үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ хангаха, фермэ дээрэ ажаллажа байһан колхозниууды эрбээр хубаарилан табиха болоно.

Үбэлэй хүйтэн эхилхэ үедэ үхэр малынь тобшор тарган байбал һайнаар ондо оруулха ба элдэбэ малдабарита үбшөөдэ нэрбэгдэхэнь үсөөн байдаг.

Бүхы колхозуудта адуу малнуудые илгахын тулада ветеринарно-зоотехническэ үзэлгые мэнэ һаяар дүүргэжэ, туранхай ба шадал муутай малнуудые тусгаар түүрэ ба отара болгоо таһалха болоно. Эдэ гүүртэнүүдтэ ба отарануудта байһан малнуудые тон һайн бэлшээрнинүүд дээрэ адуулжа, сентябрь ба октябрь һарын эхин хахад соо тарганлуулха шухала. Үбшөн байһан малаа үбэлэйнь байрада оруулхаһаа үрид өөнүүлжэ, элдүр болгоно хэрэгтэй.

Хэрбээ үхэр малайнгаа үбһэ тэжээлөөр дутамаг байбалынь хадышье тарган ба элдүр малнуудые һайнаар ондо оруулха гэшэ бэрхэтэй байха. Ерэхэ үбэл малажалһаан ашаг олзые хэзээ-хэзээнэйхиһээ түүй өхөөр оруулха ёһотойбди. Гэхэ зуура гол мал ажалтай Зэдын, Закаменай, Хорвин Тункэнэй, Яруунын аймагуудта үбһэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри хангалтагүй муугаар ябажа байһанинь яабашье тэсэшэгүй. Эдэ аймагуудэ һүүлшын 5 хоногт соо үбһэ сабшаха ба силос дараха хүдэлмэриин темпые пэб гаанте һуладхаһанинь тон гайхалтай.

Манай зорилго хадаа үбһэ сабшаха ба силос һараха тусэбые колхоз бүхэндэ заабол дүүргэхэ ябадалые ойрын үдэрнүүдтэ хангаха ёһотойбди. Мүнөө хуряагдаад байһан үбһэнэй шанарые һайса шалгажа үзөөд, үжэжэ гутажа байһан үбһэнэй байбал тэрэнь сааштадаа нэгэшье килограмм гутаахагүйн тулада эрид шанга хэмжээ абаха болоно. Колхозуудэ хуряажа абаад байһан үбһээ тон наринаар хараха сахиха ба хайша хамаарүй урихэ ябадалгай тэмсэхэ уялгатай. Тиигэ зуурда сентябриин 25 хүүтэр бии бүхы үбһэ тэжээлнүүдые фуражнуудта тушаажа үгөөд тэрэнние тусгай калиндарна тусэбэй ёһоор гаргашалха байха болоно.

Адуу малаа тобшор тарганаар ондо оруулха үслоннинуудай нэгэнинь болбол таатай зохид байра байдал тухеэрхэ ябадал болоно. Кабанскын аймагай колхозуудэ малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ тушаа нилээд ородолго гаргажа мүнөө жэлдэ орой хамта 13 зоотехническэ объект шэнэөр барибэ. Олоншог колхозуудта малай хуушан байранууды һэльбэн зайнаа хүдэлмэридэ 3—5 хүнүүд табигдахай.

Зүгөөр, зарим аймагуудта үхэр малынь дулаан байраар дутамаг. Жэшээлхэдэ Заиграйн аймагта абартэ томо малынь типовой байранууда аар мянга 20 процент хангагданхай байна, тэндэ хуушан байранууды сэбэрлэхэ ба дулаалха, дезинфекци хэхэ хүдэлмэри дүүргөөгүй. Прибайкальска АЗО-е даагша Воронов гэгшэ аймаг доторынь хэды типовой ба юрын байранууд бии байнынь бүри сентябриин нэгэ хүүтэр мэдээдэй һуулаа.

Колхозе бүхэндэ бии байһан зоотехническэ байранууды тон наринаар хэмнэжэ үзөөд, тэрэнь хамтынгаа малые хэр эзэгөөр хангаха ёһотойбди. Мүнөө хуряагдаад байһан үбһэнэй шанарые һайса шалгажа үзөөд, үжэжэ гутажа байһан үбһэнэй байбал тэрэнь сааштадаа нэгэшье килограмм гутаахагүйн тулада эрид шанга хэмжээ абаха болоно. Колхозуудэ хуряажа абаад байһан үбһээ тон наринаар хараха сахиха ба хайша хамаарүй урихэ ябадалгай тэмсэхэ уялгатай. Тиигэ зуурда сентябриин 25 хүүтэр бии бүхы үбһэ тэжээлнүүдые фуражнуудта тушаажа үгөөд тэрэнние тусгай календарна тусэбэй ёһоор гаргашалха байха болоно.

Адуу малаа тобшор тарганаар ондо оруулха үслоннинуудай нэгэнинь болбол таатай зохид байра байдал тухеэрхэ ябадал болоно. Кабанскын аймагай колхозуудэ малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ тушаа нилээд ородолго гаргажа мүнөө жэлдэ орой хамта 13 зоотехническэ объект шэнэөр барибэ. Олоншог колхозуудта малай хуушан байранууды һэльбэн зайнаа хүдэлмэридэ 3—5 хүнүүд табигдахай.

Зүгөөр, зарим аймагуудта үхэр малынь дулаан байраар дутамаг. Жэшээлхэдэ Заиграйн аймагта абартэ томо малынь типовой байранууда аар мянга 20 процент хангагданхай байна, тэндэ хуушан байранууды сэбэрлэхэ ба дулаалха, дезинфекци хэхэ хүдэлмэри дүүргөөгүй. Прибайкальска АЗО-е даагша Воронов гэгшэ аймаг доторынь хэды типовой ба юрын байранууд бии байнынь бүри сентябриин нэгэ хүүтэр мэдээдэй һуулаа.

Колхозе бүхэндэ бии байһан зоотехническэ байранууды тон наринаар хэмнэжэ үзөөд, тэрэнь хамтынгаа малые хэр эзэгөөр хангаха ёһотойбди. Мүнөө хуряагдаад байһан үбһэнэй шанарые һайса шалгажа үзөөд, үжэжэ гутажа байһан үбһэнэй байбал тэрэнь сааштадаа нэгэшье килограмм гутаахагүйн тулада эрид шанга хэмжээ абаха болоно. Колхозуудэ хуряажа абаад байһан үбһээ тон наринаар хараха сахиха ба хайша хамаарүй урихэ ябадалгай тэмсэхэ уялгатай. Тиигэ зуурда сентябриин 25 хүүтэр бии бүхы үбһэ тэжээлнүүдые фуражнуудта тушаажа үгөөд тэрэнние тусгай календарна тусэбэй ёһоор гаргашалха байха болоно.

Адуу малаа тобшор тарганаар ондо оруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ зоотехникуудэ ветеринарнуудэ, колхозниууды бүгэдөөрөө оролцогты.

В. ФИЛИПОВ—ВКП(б)-гэй Обкомой хүлээ-ажахын тахагыы даагша.

Советскэ информбюроhоо

Сентябриин 12-ой үглөөнэй мэдээсэл

Сентябриин 11-эй hүнтэн туршада манай сэрэгүүд **Сталинградhаа** баруугаар ба баруун-үрдүүр, **Моздогой** оршоондо, мүн тэрэшэлэн **Синявинын** оршоондохи фронтын **Волховско** участок дээрэ дайсантай байлдаануудые хэбэ.

* * *

Сталинградhаа баруугаар маная сэрэгүүд немецко-фашистска сэрэгүүдэй атакануудые сухарюса сохиhон байна. Н-скэ частиин боецүүд дайсантай байлдаха эүүраа 6 немецкэ танк, ябган сэрэгүүдые тэсhэн 3 автомашина ба 180 гитлеровецүүдые үгы хэбэ. Нүгөө нэгэ участок дээрэ советскэ танкистнүүд хатуу шанга байлдаанай үедэ 8 немецкэ танк, танк буудаха 7 ехэ буу, 12 пулеметно точко ба 100 хүртэр немецкэ автоматчигүүдые үгы хэhэн байна. Сталинградhаа баруун-хойгуур артиллерийскэ батарей дайсанай 2 рото хүртэр ябган сэрэгүүдые тараан сохиhон ба зарымыень үгы хэhэн байха юм.

* * *

Сталинградhаа баруун-урдуур хатуу шанга байлдаанууд үргэлжэлөө. Нэгэ участок дээрэ манай артиллеристнүүд нөөмэл позициннүүдhаа буудажа 5 немецкэ танк үгы хэhэн ба тэдэнэй хойноhоо ябаhан ябган сэрэгые тараан сохиhон байна. Н-скэ частиин боецүүд дайсанай байhан газар үүрүү hүнэ шүрган орожо горючитай 3 автоцистерэзэ тэhэлбэ.

* * *

Моздогой оршоондо манай сэрэгүүд эдибхитэ дайшалхы ябуулганнуудые хэбэ. Н-скэ часть 4 танк, 11 автомашина ба дайсанай батальон хүртэр ябган сэрэгые үгы хэе. Трофей бүлгэн абтаhан ба мүнүүд шленцэ абтаhан байна.

Санитаркануудэ нухад Поливко О. П. ба Якименко М. К. гэгшэд баатаршалга ба эрэлхэг зориг гэргаба. Тэдэнэр шархатаhан 90 боец ба командирые байлдаанай газар дээрэhээ гаргажа, түрүүшын туhаламжа үзүүлэе.

* * *

Баруун фронтын нэгэ участок дээрэ манай сэрэгүүд томо hүүрин газарэй заха дээрэ байлдаанууные хехэ ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Тус пунктhаа эүүн-урдуурхи үйтахан участок дээрэ немецүүд полк хаад ябган сэрэгүүдые ба 90 танк бөөгнэрүүлжэ контратакада оробо. Манай боецүүд дайсанай сохилтые тэсэмтэйгээр барилаан байна. Дайсанай танкнуудай олонхинь манай позициннүүдэ дүтэлэн ерэжэ ябака үедэе артиллеристнүүд ба бронебойщикнүүдээр бүгэ сохигдоо. Олон часай турша соо болоhон байлдаанай эсэстэ 49 немецкэ танк бүгэ сохигдоhон ба галдагдаhан байна. Дайсанай ябган сэрэг тэрэшэлэн ехэ гээлтэдэ ороо. Хүнүүд плендэ абтаа.

Фронтын мүн энэ участок дээрэ сентябриин 10-да манай летчигүүд агаарай байлдаанууда арбан немецкэ самолет унагааhан ба 1 самолетые бүгэ сохиhон байна.

* * *

292-дохи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиин 507-дохи полкын 7-дохи ротоhоо плендэ абтаhан унтер-офицер Генрих Шванкхаус гэгшэ мигэжэ хэлэнэ: «Ородуудтай хэhэн байлдаанай эхиндэ манай рото тоо ехэ гээлтэдэ ороо hэн. Минин отделениин бүхы солдадууд алуулаа. Би болбол эмхи гүримгүйгээр сухарилhан солдадуудтай нэгдэзэб. Ородуудай артиллерийскэ ба пулеметно бүүдалга сүм хамараа бүүдаа. Бидэнэр нухэн соо хортгоhон байгаабди. Тэндhээ толгойгоо бултайлгаhан лэ хүнинге бүүдажа байгаа. Бидэнэр хэдэн часай туршада нухэл соо хэбтэhэнэйнгээ hүүлээр плендэ ороохол бээе абарха гэжэ ойлгоhон байгаабди. Тиигажэ плендэ ороообди».

* * *

Н-скэ частиин бүлэг боецүүд Смоленскэ областиин Болодеги деревниие эзэлэд, нэгэ сарай соohоо немецко-фашистска алууршадай зобоohон улаанармеецүүдэй хүүрнүүдые олоо. Улаанармеецүүд Федотов И. В., Снигирев С. М., Федоров И. В., Волков В. В., Михайлов И. Н. ба бусад танигдаагүй советскэ боецүүдэй хүүрнүүд тэгдөөгүй муухайгаар зобоогдоhон мүр сараалайнууд байба. Гитлеровскэ нохоонууд плендэ абтаhан улаанармеецүүдэй гар хүлыень булгаhан, тэдэнэрые жадаар хадхаhаа, мяхыень хеhэг болгон отолhон, гэдэhыень саха эсхэhэн сайха юм.

Сентябриин 12-ой үдэшын мэдээсэл

Сентябриин 12-ой туршада манай сэрэгүүд **Сталинградhаа** баруугаар ба баруун-үрдүүр, **Моздогой** оршоондо, мүн тэрэшэлэн **Синявинын** оршоондохи фронтын **Волховско** участок дээрэ дайсантай байлдаанууные хэбэ. Бусад фронтнууд дээрэ шухала хүбилалта болоогүй.

Манай кораблинууд Баренцова далай соо уhан дээгүүр ябадаг дайсанай онгосые шэнгээгээ.

* * *

Сентябриин 11-дэ манай авиациин частинууд фронтын элдэб участогуудэ дээрэ 10 немецкэ танк ба хүнгта машина, сэрэгүүдые ба ашаа тэсhэн 60 хүртэр автомашина үгы хэhэн гү, али гэмтээhэн, полевой ба зенитнэ артиллериин 10 батарейн бүүдалгые царан hалгааhан, hомо хэрэгсэлнүүдтэй 3 склад тэhэлhэн, түмэр харгын состав бүгэ сохиhон, дайсанай 3 рото хүртэр ябган сэрэгые тараан сохиhон ба зарымыень үгы хэhэн байна.

* * *

Сталинградhаа баруугаар немецко-фашистска сэрэгүүд манай позициннүүдые таhаралгаүйгээр атаковалча. Советскэ частынууд дайсанай булюу хүсэтэ атаканнуудые сухарюса сохино. Улаан Армиин Н-скэ часть hүүлэй байлдаануудта 4.000 хүртэр немецкэ солдат ба офицерые шудха. Танк буудаха буунуудай, нухэр Герасимовай командалдаг пушкай рото 19 немецкэ танк үгы хэhэн байха юм.

* * *

Сталинградhаа баруун-урдуур манай сэрэгүүд дайсанай танкнуудые ба ябган сэрэгтэй шангахан байлдаанууные хэбэ. Нэгэ участок дээрэ манай частынууд үсэд шанга байлдаанууные хэhэнэйнгээ hүүлээр hүүрин газарые оруулжо, шэнэ позициннүүдэ сухаряа. Дайсан болбол манай боецүүдэй үсэд шанга эсэргүүсэлтые үгажа тон ехэ гээлтэдэ ороо. hүүлэй 5 удэрэй туршада Улаан Армиин Н-скэ соединениин дайсанай 6.000 хүртэр солдат ба офицерые шудха.

* * *

Моздогой оршоондо манай сэрэгүүд уhан рубежэй урда эрье дээрэ дайсанай бүлэглэлгэтэй байлдаанууные хэбэ. Н-скэ соединениин артиллеристнүүд удэрэй турша соо 4 автомашина, 2 миномётно батарей ба рото хүртэр немецкэ ябган сэрэгые үгы хэе. Улаанармеец нухэр Абишев байлдаанда алагдаhан отделениин командирые орложо бүлэг боецүүдые толгойлон дайсанай автоматчинуудай атакые сухарюса сохёо. Отделени тээшэ 2 немецкэ танкыг ерэжэ ябахадань манай боецүүд тэдэнние миннэ поли дээрэ обтоон гаргаа. 2 немецкэ танк миннэнүүдhээ таhа бүгэ hүрэhэн байна.

* * *

Синявинын оршоондохи фронтын Волховско участок дээрэ дайсан болбол резервнүүдые татан асараад, шэнэ контратаканнуудые хэжэ алдаhан позициннуудаа тэхэрюулхэ гэжэ hэлэбэ. Манай частынууд немецүүдэй бүхы контратаканнуудые сухарюса сохёо. Хатуу шанга байлдаануудай эсэстэ дайсан болбол 5.000 шахуу солдат ба офицерэе алуулаа. 38 немецкэ танк үгы хэгдэе.

* * *

Старшина Рейнгольд Шмакк гэгшэлэ Дюссельдорфhоо тэрэлэй туруулхидынь нигэжэ бэшэнэ: «...Манай бүхы танилнууд алуулаhан гү, али шархатаhан байна. Баhа олон хүнүүдые фронт таган абаашаа. Эрэ хүн бүришье үлеоүй. Фабрикануд дээрэ ажалдаг гүнэ. Тэдэнэр ямар хүнүүд гэшэб? Ши, хараа hайш. Тэдэнэр мэнние амидыгаар эзэлгихаар бэлэн».

* * *

Немецкэ засагуудэ болбол Ленинградска областиин, гитлеровецүүдтэ эзэмдэгдэhэн Ботанот деревниие ажаhуудат бүхы эрешүүл, эхэнэрэнүүд ба подростогуудые Германи уруу хүдэлмэридэ ошохо гэжэ захирба. Тарыашан болбол фашистска Германида үлэсхэлэн ба хүшэр хүндэ нүдэлмэриёе үхэнхаар түрэл газар дээрээ үхэhэмпай дээрэ гэжэ тооложо, богоол болон ошохоhоо арсаа. Тиигэдэнь гитлеровецүүд деревниин бүхы ажаhуугшадые талмай дээрэ үлдэжэ гаргаат. 9 колхознигые, тэрэ тоодо 60 hаhатай Лукин Григорий, 17 hаhатай Левомягу Павел, 19 hаhатай Спиридонова Александра ба бусадые барижа тэдэнние буудан алаhан байна. Немецүүд колхознигуудай зоорние тоножо, деревниинь галдаhан байха юм.

ТАРЯАХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ

Түргэнөөр хуряаха!

★ ★ ★ ★

Нормоео үлүүлэн дүүргэгшэд

БИЧУРА, сентябриин 14. (Телефоноор абтаба). Билютайска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ артелиин (түрүүлэгшэнь нүхэр В. Унагаев) членүүд 910 гектар тарыагаа хуряаба. Энэнь бүхы тарыалангайнь 42,2 процент болохо байна.

Энэ артелиин колхознигууд хуряаха дээрэ эрхимэр хүдэлмэрилэг. Жишээлхэдэ, гараар тарыа сабшахадаа 0,75 гектар нормын орондо нүхэр Александра Ивановна Перевалова 2,10 гектар хүртэр ба мүн нүхэр Палагея Афанасьевна Казарбина 1,00—1,20 гектар сабшадаг байха юм. Жаткын машинист нүхэр Матвей Иванович Перевалов 4 гектар хадаха нормотой аад үдэр бүри 5—6 гектар хадана. Тарыа боогшод нүхэд Надежда Дмитриевна Петрова ба Анисья Ивановна Петрова гэгшэд 35 бухал боохо нормынгоо орондо 50—55 бухал боодог байна.

Тус колхозой тарыалан дээрэ 7 жатка, 1 комбайн ба 106 колхозник хүдэлмэрилиг байха юм. Эдэ 106 колхознигуудhаа миил 4—5 хүниинь нормоео үлүүргэжэ шаданагүй ба үлэгшэдынь ходо үлүүлдэг байна.

Тарыахуряалтынгаа хүдэлмэриие hайнаар ябуулхынгаа хажуугаар намарайнгаа тарилгые хэнэ. 80 гектар хара тарыа тариха түсэбее дүүргэ.

Тэрэшэлэн энэ артель гүрэнтее овощь тушаажа байнхай. Мүнөө 22,5 центнер капуста, 34,55 центнер морковь, 28 центнер огурец ба 11,25 центнер помидор тушаагдаад байна. Үсэгэлдэр 22 улаагаар картаабха абаашаба. Мүнөөдэрhее эхилэн орооhю тушаалгаа захалхань.

Эдэ бүхы ажалай hайн жишээнүүд хадаа өөрынгөө нанги уялые эрхимэр ойлгоhон колхознигуудай шадамар хүчэлмэриин үрэ мүн.

А. МАНГУТОВ.

Хуряалгын темп хурдадхагдажа байна

НОВО-СЕЛЕНГИНСК, Сентябриин 13. Энэ hарын 10-ай мэдээнэй ёhоор, манай аймаг 8.694 гектар дээрэhээ тарыа хуряаба гэжэ Селенгын А30-э лаагша нүхэр Эрдынеев манай редакциде телефоноор мэдээсэбэ.

Тэрэнэй 576 гектарынь комбайнаар, 7.773 гектарынь шудеажахын простой машинаар хуряагдаhан ба 342 гектарынь гараар халагдаhан байна. hүүлэшын 5 хоногой турша дотор тарыахуряалгын темп нилээдгүй хурдадхагдажа, 17,4 процент нэмэбэ. Хуйтэн боложо, хюруу унажа байhан ябадал хадаа хуряалгын темп үшөө хурдадхахые эрижэ байна.

Манай аймагай түрүү колхозууд хуряалгые дүүргэхэ дүтэлөө. Тамчын сомоной, Молотовой, Загастайн сомоной, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд тарыалангайгаа сагадые хадажа хуряажа дүүhаа. Хуряалгые хурдан hайнаар ябуулжа байхын хажуугаар ерэхэ үбэлэ hайнаар бэлэдхэжэ намарай культурануудые тарижа дуулhаhан колхозууд олон. Нүхэр Игнатьевай топтоohон болзор соо баштаажа сентябриин 10 хүртэр намарай культурануудай тарилгые сүм түйсэдхэжэ шадаабди.

Нобшорhоор байна

ПЕТРОПАВЛОВКА. (**Манай корреспондентhээ телефоноор абтаба**). Зедьки аймагай Бортойн сельсоведэй Кагановичын нэрэмжэтэ артелиин поли дээрэхи тарыаниинь хүсэд болоод долгилон палоурна. Эндэ тарыаниинь жэлдэрэн хадагдахаар болоо. Мүнөө тарыанайнгаа нэнгэжэ унагаяа байбашье hаань тэндэхин энэ хүдэлмэридее нобшо ябадал гаргажа байха юм. Сентябриин 10-ай мэдээгээр миил 60 гектар хуряаhан байба.

Юунhээ боложо тус колхоз мүнөө болтор хуряалгада эрилгэмтэйгээр орогүй нобшорхо байнаб? Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Петр Хогоев болбол тарыаннай үшөөл хүхэ байна, ургажа үлэлжэлhөөр гэжэ «харюосана». Пречихэгнай үшөө сесглэжэ байна гэжэ саашань нүхэр Хогоев hэнгэргүйгээр хэлэнэ.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Хогоевой эдэ бүхы «тайлбари» хадаа нюдэ далдаhан хэрэг ба тарыахуряалгадаа колхозой тон муу бэлэдхэлтэй байhаниие нюуда гэhэн ябадал болоно.

Тус колхоз мүнөө жэлэйнгээ үбhэхуряалгада нобшорхын ехээр нобшорhон байна. Үбhэнэйнь валовой суглуулгын түсэб миил 30 гаран процент дүүргэгдhэн байна.

Тарыахуряалгада бэлэдхэлгэнь таhалдаhан байха юм. Колхоз соонь бии байhан жаткануудайнь нэгэн мүнөө болтор зahабарилагдаадгүй. Хуряалгын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ таргэ, тоног гэхэ мэтэвүүдынь тон муугаар бэлэдхэгдэhэн байна.

Сэрэгэй үеын үргаса хуряалгые ингэжэ хойшо татажа байhан нүтэлбэрилэгшэ нүхэр Хогоевые хэн гэжэ нэрлэхэ ёhотойб?

А. КОСТЕЕВ.

Түрүү колхозууд

Тарыахуряалгын хүдэлмэрээр Хорвин аймаг бүхы дээрээ республика соогоо хожомложо ябабалые hаа энэ аймаг соо түрүү колхозууд байха. Түрүү колхозуудые нэрлэбэл: Анаагай сомоной Ждановай нэрэмжэтэ, Дээдэ-Курбын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозууд болоно.

Эдэ колхозууд болбол мүнөө тарыахуряалгынгаа хүдэлмэриие дүүргэхээр ойртоохо байна. Эндэ хуряалгатай хамта тарыа сохилго ба тушаалга эршэтэйгээр ябана.

В. ВИКТОРОВ.

Партийна ажабайдал

Хүмүүжүүлгын ажалые хүсэтэйгөөр ябуулха

Эсэгэ ороноо хамгаалгын алтуехэ дайнайгүедэ эрэлхэг зоригтойгоор ажаллажа алдаршан шалгаратшадай тоо олошорно. Тэрээнтэй хамта Хөжэнгын партийна организаци бүгэдэ 160 коммунистнуудаар нэмэбэ. Энэ тоотой олонхинь илагдашагүй Улаан Армида элбэг ехэ эдее хоолой зүйлнүүдые үгэхын түлөө өрмөлзэн тэмсэшэд — комбайнернууд, трактористнууд, худее-ажахын специалистнууд, колхоз ба бригадануудай хүтэлбэрилэгшэд болоно. Шэнээр абтаhан коммунистнуудай 58 процентнь гэхэ гү, али 94 хүнүүдынь ороддосотой hайнаар ажаллаг эхэнэрнүүд байха юм.

Зарим парторганизацинуудболбол элибхитэй-партийна бөшэ хүнүүдэй дунда ашаатай ажалые зүбөөр зохеожо шадаhанай ашаар, өөрынгөө зэргые нилээдгүй үргэлжэбэ. Хөжэнгын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи парторганизацийн (секретариинь нүхэр Г. Цыбикдоржиева) 15 шалгаhан түрүүшүүлые, хоёр гурбанай орондо жабатай hайнаар хүшэрхэн ажаллаг колхознигуудые шэнээр шэлэжэ абаhаа бэйна. Мүн, Дунда-Худагай сельсоведэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи парторганизаци (секретариинь нүхэр Шагдаров) 14 хүниие партидэ абаба. Тэдэнэрынь—Очиржапова, Намдалов, Намдакова ба бусад өөрынгөө үнэнтэ ажалаар үлыгэр хэшээ үргэлжэ үзүүлэг эдибхитэ патриодууд юм. Тэрээнhээ гадна, Чесаныи сельсоведэй, Сталинай нэрэмжэтэ ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозой, аймгуйсэдкомой дэргэдэхи парторганизацинууд урматые оложо шадаhан байна.

Гэхэтэй хамта, табьята хүнүүдые большевистскэ партида шэлэн абаха ажалые түйлай hуулаар табиhан парторганизацинууд үшөө бии. Жишээлхэдэ, «Ленинай Зам» (секретариинь нүхэр Дашцыренова), «Ударник» (секретариинь нүхэр Радионов) колхозуудай ба Чесаныи МТС-эй (секретариинь нүхэр Батмаев) дэргэдэхи парторганизацинууд hүүлэй үедэ нэгэшье хүнние бэлэдхэжэ, партида абаагүй байха юм. Тэд, тэрэ колхозуудта түрүү табьята, ургажа хүмүүжэжэ байhан хүнүүд үсөөн бэшэ бии. Гэбэшье, дурсагдаhан парторганизацинуудай секретарьнууд эрхим hайн хүнүүдэй дунда зохихо ажалые эмхидхэхэ хэрэгые отто хэрэгсэдэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй.

Зарим парторганизацинууд болбол түрүү хүнүүдые партида шэлэн абаад, тэдэ залуу коммунистнуудые hургаан хүмүүжүүлхэ— энэ мэтын асуудалые мартадаг заншал. Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлэн hургаха ажал дутагдалтай муу байhаниие хэдэ хэдэн коммунистнууд болбол июль hарада болоhон парторганизацинуудай хустовой суглаануудаар хатуугаар шүүмжэлhэн бэлэй. Илангаяа, «Заветы Ильича», «Зургаанай Зам», Тельманэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи парторганизацинууд болбол тэрэ ажалые туйлай hуулаар ябуулдаг. Тэрэ нутагшалнуудта эсэс табижа, ойрын саг соо hургаан хүмүүжүүлэх ябадалые hайжаруулан шангадхаха зориго манай аймагай бүхы, илангаяа дурсагдаhан парторганизацинуудай үрда табигдана.

МТС-үүдэй политотделнууд хайхарамжа харюусалгагүй байhан ушэрhаа, тон үсөөхэн түрүү хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ ажалшад партида бэлэдхэн абтана. Энэ дутагдалые усадхаха ябадал политотделнуудэй ойрыг арюун уялга мүн.

Парторганизацинуудай ургалтые ударидаа толгойлхо, мүн залуу коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлгын ажалые хүшэтэйгөөр зохеоохо ябадалнууд парторганизацинуудай секретарьнууд ба айкомой, мүн политотделнуудэй хүдэлмэрилэгшэдhөө эрэгдэнэ.

Б. ЦЫРЕНЖАПОВ—ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой эмхидхэлэй инструкторска таhагые даагша.

Агитационно ажал амжалтые оложо байна

«Красное Знамя Труда» колхоз (Бичура) дээрэ агитационно ажал эмхидхэгдэгүй байhаниинь августын 22-то болоhон агитаторнуудай суглаан дээрэ элирhэн юм. Эндэ, агитаторнууд болбол алдуу дутагдалнуудые дурсажа шүүмжэлхэhээ гадна, тэрэниие яажа усадхаха, саашадаа юу хэхэ тухай өөдэдынгөө hанаа бодолые хэлэhэн бэлэй. ВКП(б)-гэй Обкомhоо ерэhэн нүхэр Гернневич эндэхи агитаторнуудай түргэтэ ажалые тодорхойлон заажа үгөө. Тэрэниhээ койшо, тус тосхоной агитаторнууд тусэбтэй боложо, агитациие ажал хүдэлмэритэй уялдуулан холбодог ба одооной сагай үрэ дүнтэ ажалай удхашанарые колхознигуудта таниулжа байна. Эрхим агитатор Комарова болбол колхознигуудай дунда хэдэ хэлэн хөөрэлдөө шухала асуудалнуудаар хэжэ, 3 гайшалхы хуудайнуудые гаргаба. Нүгөө агитатор нүхэр Собенникова мүн лэ ородосоогойгоор ажаллаг болоо. Совинформбюрогой мэдээсэлнуудые уншахын хажуугаар, Союзай урда зүтэ ябажа байгаа мүнөөнэй хатуу шанга байлдаанууд тухай таниулжа үгэнэ. Агитатор нух. Белых болбол ажахын жаят зэрэшэм шангадхаха, аймгуйсэдкомой тогтоолнууд тухай хөөрэлдөөнүүдые хэдэг.

Гэбэшье агитационно-ойлгуулламжын ажалые үшөө hайжаруулха бүхы арганууд бии. Гансахан гэрэ аргануудые ашаглажа, ханын hонинуудые, лайшалхы хуудайнуудые таhаралтагүй гаргаха, агитбригадые байгуулха хэрэгтэй. Энэ колхозой дэргэдэхи комсомольско организациин секретарь нүхэр Бекмэр болбол агитационно-ойлгуулламжын ажалые үшөө үндэр хэмжээнэ үргэн hайжаруулхын тулада өөрөө оролсохо ёhотой.

П. МАЛАКШИНОВ.

ХИЛЫН СААНАhАА

Английска бомбардировщигууд Франкфуртда добтолөө

ЛОНДОН, сентябриин 9. (ТАСС). Англійска авиациин министерствын коммюнике соо хэлэгдэхэнь hаа сентябриин 9-эй hүнэ англійска бомбардировщигуудай добтолго хэhэн гол объектнь хадаа Франкфурт-на-Майне байhаа байгаа. Город соо ехэ түймэрнүүд болоо. Тус ябуулганууда хабаадалсаhан бомбардировщигуудай томо соединениин тэрэшэлэн Рейнскэ областиин бусад объектнуудые добтолго хэhэн байна.

Английска бомбардировщигууд Гавр ба Шербурта добтолоо

ЛОНДОН, сентябриин 9. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулхань хадаа сентябриин 8-да «Бостон» гэжэ бомбардировщигууд Гаврта ба Шербурта добтолоо. Оройтон «Бостон» гэжэ самолетуудай бусад соединениинууд Шербургаха догуулые бомбодобо.

США-гэй түлөөлэгшэдэй Лондон ошолго тухай Сагаан байшангай мэдуулгэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 9. (ТАСС). Сагаан байшан болбол мэдуулгэ түгэхагдаhан байгаа. Тэрээн соонь хэлэгдэхэнь хадаа американска армиин штабай начальник генерал Маршалл, главна уhаа-сэрэгэй штабай начальник адмирал Кинг ба Рузвельтын түлөөлэгшэ Гопкинс гэгшэд июль соо Лондондо ошожо Черчилль ба англійска штабуудай начальниг-уудтай зүблөө hэн. Сагаан байшангай мэдуулгэ соо ингэжэ хэлэгдэнэ. «Американска штабуудай начальниууд ба господин Гопкинс болбол арбан удэрэй туршада үргэлжэлhэн англійска штабуудай начальниууд ба англійска премьертэй болоhон шухала зүблөөнүүдтэ хабаадалсаа. Тус зүблөөнүүдэй үедэ дай ябуулгын бүхы асуудалнууд тодорхойгоор зүбшөөн хэлсэгдэhэн ба президентынь hайшаалтайгаар дайнай ябуулганууда хабаагай шухала шиидхэбэринууд абтаhан байгаа.

Рузвельтын секретарь Эрли гэгшэ англійска информациин министр Брекен гэгшэтэй зүблэхын зориилгоор мүн тэрэ үедэ Лондон оohоhон байна. Зүблөөндэ байлцаhан американска ба англійска хабаадалсагшад Лондонhоо бусаад замдаа Исландаяар байhан ба тэндэ тедеэнэр американска базануудые шалгаhан хараhан байна.

США болбол Вишиин протестые буруушаагаа

ВАШИНГТОН, сентябриин 10. (ТАСС). США-гэй түрэнэй департамент мэдээсэл гүнхаглаба. Тэрээн соо хэлэгдэхэнь хадаа эзэмдэгдэhэн Франциин городуудта американска авиациин хэhэн добтолгонуудта эсэргүү Вишиин протестые США-гэй правительство буруушаагаа. Французска арад болбол германска эзэмдэлгэhээ тон ехэ ядарал үзэhэн хойноо нэндэшье хэрэгүй гарза хохидолдо бу орог лэ гэжэ американецүүд ороддоно. Зүгөөр немецүүдээр хүтэлбэрилэгдэhэн нүг, али Германиин тулада хүдэлмэрилжэ байhан сэрэгэй заводууд, мүн тэрэшэлэн германска сэрэгэй ямаршье hаа гүмсэ болбол саашадаа бүхы таатай зохид упаралнуудта бомбодогдохо байна.

Блэкпулда болоhон англійска тред-юнионуудай конференци

ЛОНДОН, сентябриин 10. (ТАСС). Тред-юнионуудай конференци дээрэ тред-юнионуудай генсоведэй зүгhөө үгэ хэлhэн, түмэр замайхидай англійска союзай генеральна секретарь Марчбэнк гэгшэ машина байгуулагшадаар дэбжүүлэгдhэн ба горнятууд, электрнууд, машинистнууд, худалдаа-наймаанай албахаалгшад ба коммунальнууудаар дэмжэгдhэн резолюцида өөрөөрөө hанамжаяа хэлэбэ. Тэрэ резолюциинь хадаа 1934 ондо генсоведээр хэблэгдэhэн «Хара циркуляр» гэжэ нэрэтэй циркулярые болоулха эрилгэ табина. Тэрэ циркуляр болбол тред-юнионуудай отделениинууднhээ делегадууд болгон коммунистнуудые абахыень нютагай профсоюзууда добтолоо. Оройтон тред-юнионууд тус циркулярые бөөлүүлхэhээ арсаба. Тэрэниие болоулгын талабариншад хадаа ажалшадай негэдэл дээрэ үндэhэлhэн национальна нэгдэлэй шухала хэрэг гэжэ тус ерилгые баримтална. Конференциие хабаадаhан 7 оратор хадаа «Хара циркуляры» болоулха гэhэн резолюциие дэмжэбэ. Тэрэ болбол голосованида табигдаhан ба зүбшөөhэн 2.137 мянган гар үргэлгэтэйгөөр ба буруушааhан 250 мянган гар үргэлгэтэйгөөр конференцээр абтаhан байна. Конференци дээрэ дуулгэлгэ болбол делегадуудаар эльгэтэдэhэн тред-юнионуудай членүүдэй тоогоор тоологдоно.

Турциин гадаада хэрэгүүдэй министр Уилкэтэй уулзаба

АНКАРА, сентябриин 9. (ТАСС). Анатолийскэ агентствын дамжуулhанай ёhоор, Турциин гадаада хэрэгүүдэй министр Менемент-Жистлу гэгшэ Уилкэтэй уулзаба. Тэдэнэй хөөрэлдөөн хоёр час үргэлжэлбэ

Германска солдадууд советскэ пленнигүүдтэй хамта зугадана

СТОКГОЛЬМ, сентябриин 11. (ТАСС). Шведска-норвежскэ пресбюрогой Норвегиhээ дамжуулхань, hүүлэй үедэ германска hахюулнууд оролой сэрэгэй пленнигүүдтэй хамта лагерьhаань зугадаха ушарнууд олон тохёолдоно. hаяхаа Мольсельвен мүрэнэй дэргэдэхи лагерьhаа гурбан немецкэ солдадууд табан оролуулгай хамта зугаhаhан байгаа. Сюдэзранчерhаа немецкэ часовой болбол автомашинаяа хулгайлжа абаад тэрээн дээрэ дурбэн оролуудые hуулгаад зугадаhаа байнад.

НОМГОН ДАЛАЙ ДЭЭРЭХИ ДАЙН

МЕЛЬБУРН, сентябриин 12. (ТАСС). Номгон далайн баруун-урда губидахи союзнигуудай командованиин коммюнике соо хэлэгдэhэнэй ёhоор. Оуэн-Стэнлиигэ (Новая Гвинея) хада уула шадар ябуулга хэжэ байhан японско сэрэгүүд болбол урагшаа шабшаха гэжэ ямаршье hэлэлгэ гаргаагүй. Хоёр талаhаа дайнда ороохоор бэлэдхэжэ байнад. Буна шадар байгаа японско аэродромдо союзнигуудай авиаци хоёр дахин хүсэтэй добтолго хэhэн байха юм.

Люксембургда болоhон олониитын забастовка

ЛОНДОН. сентябриин 10. (ТАСС). Люксембургые Германида нийлүүлhэн ба Люксембургын залуушуулые Германиин сэрэгтэ татаhан ябадалда эсэргүүсэhэн олониитын забастовка Люксембургда эхилээ гэжэ Рейтер агентство дамжуулна. Орон дотор онго хатуу байдал сонсохогдобо. Энэ болбол немецүүдэй эзэмдэhэн ороондо түрүүшын олониитын забастовка мүн. Забастовкада хабаадагшадай олонхинь саазалагдахаар шиидхэгдээ, тэдэнэр энэ дороо буудагдаха гэжэ Люксембургые захирагша гитлеровец Симон зарлаба.

Харюусалгата редакторой орологшо
Ц. ГАЛСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 (2 зв.); секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—5-07.

Н—3067

Типография государственного газетного издательства при СНК БМАССР.